

Ympäristöministeriön ajankohtaiset

Keskeisten lainsäädäntöhankkeiden tilannekatsaus

Lammin päivät 5.10.2022
Lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, YM

Yleistä

- Tällä vaalikaudella on ollut uudistettavana merkittävä osa ympäristöministeriön toimialan keskeisestä lainsäädännöstä
- Ympäristöasioiden painoarvo ja ulottuvuudet ovat yleisesti vahvistuneet viime vuosina ja kehitys jatkuu vahvasti sekä EU- että kansallisella tasolla: esimerkkeinä ilmastopolitiikka, luonnon monimuotoisuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö, kiertotalous, rakentamisen energiatehokkuus, vihreä siirtymä...

Syksyn 2022 lainsäädäntösuunnitelma (1)

Ympäristöministeriön valmistelusta annetaan eduskunnalle seuraavat hallituksen esitykset:

- HE laiksi asumisneuvonnan tuesta vuosina 2023–2027

Toteutetaan hallitusohjelman kirjaus "Asumisneuvonnan saatavuuden parantamiseksi tehdään asumisneuvonnasta lakisääteistä ja osoitetaan siihen riittävät resurssit. Turvataan riittävä asumisneuvonta yhdessä kuntien kanssa. Asumisneuvontaa on oltava tarjolla asumismuodosta riippumatta."

- HE eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaista etusijaa aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2026 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023—2028 koskevaksi lainsäädännöksi

Esityksessä ehdotetaan useiden lakien väliaikaista muuttamista niin, että eräitä vihreää siirtymää tukevia investointeja koskevat lupahakemukset saisivat väliaikaisen menettelyllisen etusijan 2023—2026 ja ko. hankkeita koskevat valitukset kiireellisen käsittelyn 2023—2028. Muutokset koskisivat ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettua lakia, vesilakia, ympäristönsuojelulakia sekä maankäyttö- ja rakennuslakia.

- HE laiksi jätelain muuttamisesta (kertakäyttömuovidirektiivi) (tarkemmin jäljempänä)

Syksyn 2022 lainsäädäntösuunnitelma (2)

- HE rakentamislainsiksi (tarkemmin jäljempänä)
- HE laiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (tarkemmin jäljempänä)
- HE laiksi ympäristövahinkorahastosta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristövahinkorahastoa koskeva laki. Ympäristövahinkorahasto olisi uusi valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto. Rahastosta maksettaisiin korvaus ympäristön pilaantumisen torjunnasta ja pilaantuneen ympäristön ennallistamisesta aiheutuneista kustannuksista sekä aiheutuneesta vahingosta, kun korvausta ei saataisi perittyä varsinaiselta vastuutaholta esimerkiksi maksukyvyttömyyden vuoksi tai siksi, että vastuutahoa ei saataisi selvitettyä. Lisäksi rahastosta myönnettäisiin harkinnanvaraisia avustuksia hyvinvointialueen pelastustoimen ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin.

- HE laiksi yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa

Yhteishallinnosta vuokrataloissa annettu laki uudistettaisiin hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti. Yhteishallintolain uudistamisen kautta vahvistetaan vuokratalojen asukkaiden päätösvaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia omaa asumistaan koskevissa asioissa.

Syksyn 2022 lainsäädäntösuunnitelma (3)

- HE laiksi ilmastolain muuttamisesta (tarkemmin jäljempänä)
- HE laiksi jätelain muuttamisesta (tarkemmin jäljempänä)
- HE laiksi rakentamisen pätevyyksien toteamisesta (tarkemmin jäljempänä)
- HE laiksi rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain muuttamisesta (tarkemmin jäljempänä)

Syksyn 2022 lainsäädäntösuunnitelma (4)

- HE laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asuntorakentamisen pitkän korkotukimallin kehittäminen hallitusohjelman ja eduskunnalle selontekona annetun asuntopoliittisen kehittämisohjelman linjausten pohjalta.

- HE vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annettua lakia sekä yhteensä 18 lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla.

- HE laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston rajauksen muuttamisesta

Esityksessä ehdotettaisiin Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamista noin 3000 hehtaarilla.

- HE laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (ilmanlaatudirektiivin täytäntöönpanon täydentäminen)

Pienhiukkaspitoisuuksien mittausasemia koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin, jotta se vastaisi paremmin direktiivin vaatimuksia kansallisen pienhiukkasaltistuksen vähennystavoitteen määrittämiseen käytettävien mittausasemien vähimmäislukumäärästä myös väestömäärän mahdollisesti kasvaessa.

Ilmastolain uudistus

Kaksivaiheinen ilmastolain uudistus

- 1) Kokonaisuudistus: Uusi ilmastolaki (423/2022) tuli voimaan 1.7.2022
- 2) Ilmastolain täydentäminen
 - Kuntien ilmastosuunnitelma ja ilmastolain muutoksenhaku
 - HE ilmastolain muuttamisesta on parhaillaan valmisteilla

Lisäksi uuden ilmastolain nojalla valmistellaan kaksi valtioneuvoston asetusta:

- Suomen ilmastopaneeli
- Saamelainen ilmastoneuvosto

Osa 1

Uusi ilmastolaki

Uuden ilmastolain tausta

- Edellinen ilmastolaki oli vuodelta 2015 (Suomen ensimmäinen ilmastolaki)
- Uuden lain tavoitteena on varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden viimeistään vuonna 2035
- Taustalla hallitusohjelman kirjaukset lain uudistamisesta
- Valmisteluun on osallistunut laajasti eri tahoja
 - Valmistelun tukena on ollut ympäristöministeriön johtama virkahenkilötyöryhmä
 - Valmistelutyössä on kuultu laajasti kansalaisia, erityisesti lapsia ja nuoria sekä saamelaisia
 - Esitys oli lausuntokierroksella kesällä 2021 ja lausuntoja annettiin lähes 450

Uuden ilmastolain rakenne

- Ilmastolaki on jaettu lukuihin:

1 YLEISET SÄÄNNÖKSET

- Uudet ilmastotavoitteet

2 SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

- Ilmastopolitiikan suunnitelmat

3 RAPORTOINTI JA SEURANTA

- Ilmastovuosikertomus

4 VIRANOMAISET JA MUUT TOIMIJAT

- Ilmastopaneeli ja saamelainen ilmastoneuvosto

5 VOIMAANTULO

- Laajuus 23 pykälää

Suomen uudet ilmastotavoitteet

- Lakiin sisältyy **hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035**, nielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen

- Lisättiin myös uudet **päästövähennystavoitteet***:

60 % vuoteen 2030 mennessä

80 % vuoteen 2040 mennessä

90 % vuoteen 2050 mennessä pyrkien kuitenkin 95 % tasoon

*päästövähennystavoitteet verrattuna vuoden 1990 tasoon.

- Päästövähennystavoitteet pohjautuvat Suomen ilmastopaneelin suositukseen ja ohjaavat pitkäjänteisyyteen

Ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmän laajentaminen

- Ilmastopolitiikan suunnitelmat ovat lain tärkein keino tavoitteiden saavuttamiseksi
- Vuoden 2015 ilmastolaki käsitti kolme suunnitelmaa:
 - Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma (KAISU) / YM
 - Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma / TEM
 - Ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelma / MMM
- Uutena suunnitelmana lakiin lisättiin **maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma**, jonka valmistelusta vastaa maa- ja metsätalousministeriö
- Lisäksi uudessa laissa täsmennettiin suunnitelmien sisältövaatimuksia

Saamelaisten oikeuksien edistäminen

- Uusi saamelainen ilmastoneuvosto
 - riippumaton asiantuntijaelin
 - tukee suunnitelmien valmistelua
 - säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella
- Laissa myös yleinen säännös saamelaisten oikeuksien huomioon ottamisesta suunnitelmien valmistelussa
- Lisäksi suunnitelmaa valmisteltaessa on neuvoteltava saamelaiskäräjien kanssa
- Ilmastonmuutos etenee nopeammin pohjoisilla leveysasteilla, ja näin ollen ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat erityisellä tavalla saamelaisiin

Muita ilmastolain keskeisiä uudistuksia

- Eduskunnalle vuosittain toimitettavan **ilmastovuosikertomuksen** sisältövaatimuksia täsmennettiin. Se on jatkossa kattavampi ja lisäksi sen suhdetta seurantajärjestelmään ja lisätoimiin on selkeytetty.
- **Ilmastopaneelin** tehtäviä ja toimikautta on täsmennetty
- **Osallistumista** ja tiedonsaantia koskevaa sääntelyä on tarkennettu
 - Säädetään esimerkiksi ilmastovuosikertomuksesta tiedottamisesta
- Lain ja suunnittelujärjestelmän tavoitteena on myös varmistaa **ilmastotoimien oikeudenmukaisuus ja kestävä kehitys**
 - Oikeudenmukaisuuteen liittyy muun muassa reilu siirtymä sekä tulevien sukupolvien oikeuksien huomioon ottaminen

Osa 2

Ilmastolain muuttamista koskeva HE-luonnos

Esityksen tausta

- Budjettiriihessä syyskuussa 2021 linjattiin, että ”*lisätään lainsäädäntöön velvoite laatia ilmastosuunnitelmat kunta-, seutu- tai maakuntatasolla*”
- Päätettiin valmistella erillinen ilmastolain muuttamista koskeva HE, joka annettaisiin syksyllä 2022 (ns. HE2)
- Muutoksenhakusäätely siirtyi kokonaisuudistuksen lausuntopalautteen johdosta jatkovalmisteluun ja käsiteltäväksi HE2:n yhteydessä
- Eduskunta antoi keväällä 2022 uuden ilmastolain yhteydessä lausuman (EV 60/2022 vp), jossa se edellytti, että valtioneuvosto antaa esityksen ilmastolain täydentämisestä ml. kuntien ilmastovelvoite ja muutoksenhaku

Valmistelun tilanne

- Keväällä 2022 valmistui kaksi ympäristöministeriön tilaamaa selvitystä:
 - *Kunnan ilmastosuunnitelman toteuttamisvaihtoehdot ilmastolaissa* (YM:n julkaisuja 2022:5)
 - *Uuden ilmastolain muutoksenhakusääntely* (YM:n julkaisuja 2022:10)
- Helmikuussa 2022 järjestettiin kuulemistilaisuus kunnille ja maakunnille
- HE-luonnos oli lausunnoilla 8.6-3.8.2022
 - Lausuntoja tuli 129 kpl
 - Lausuntoyhteenvedo on YM:n nettisivuilla
- Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa

Kunnan ilmastosuunnitelma (14 a §)

- Ilmastolakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa asetettaisiin kunnalle velvoite laatia ilmastosuunnitelma
- Velvoitteen sisältö:
 - Koskisi kaikkia kuntia – minimivaatimukset
 - Laatimisfrekvenssi – kerran valtuustokaudessa (suunnitelman hyväksyisi valtuusto)
 - Suunnitelman sisältövaatimukset: päästövähennystavoite, toimet, tiedot päästökehityksestä ja tiedot seurannasta
 - Mahdollisten sopeutumiseen tai nieluihin liittyvien tavoitteiden ja toimien yhteydessä olisi otettava ilmastolain tavoitteet huomioon
 - Kunta voisi laatia suunnitelman yhdessä alueen muiden kuntien kanssa
- Rahoitus kunnille valtionavustuksina

Muutoksenhakusääntely (21 a ja 21 b §)

- Ilmastopolitiikan suunnitelmia koskevien valtioneuvoston päätösten muutoksenhausta lisättäisiin nimenomainen säännös ilmastolakiin
 - Valtioneuvoston päätökset tulisi antaa tiedoksi julkisella kuulutuksella (21 a §)
 - Muutosta valtioneuvoston päätöksiin haettaisiin korkeimmalta hallinto-oikeudelta
 - Kaisu-suunnitelma, sopeutumissuunnitelma, maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma ja pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma
 - Tarkoituksena lisätä lain selkeyttä
- Kunnan ilmastosuunnitelman muutoksenhaun osalta informatiivinen viittaus kuntalakiin (kunnallisvalitus)

Jatkotyö ja aikataulut

- Jatkovalmistelu on käynnissä, HE on tarkoitus antaa lokakuussa
- Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2023
 - Kunnan ilmastosuunnitelman osalta siirtymäsäännös – velvoite alkaisi ensi valtuuskaudella
 - Tietyin edellytyksin kunnat voisivat kuitenkin hakea valtionavustusta jo kuluvalle valtuustokaudella
- Valmistellaan kuntia varten käytännönläheinen opas ilmastosuunnitelmien laatimisen tueksi

Jätelainsäädännön ajankohtaisia

Jätelain viimeisimmät muutokset

Jätesäädöspaketti, voimaan 19.7.2021

- Muutokset jätelakiin (714/2021), ympäristönsuojelulakiin (715/2021), kemikaalilakiin (716/2021), rikoslakiin (717/2021) sekä elintarvikelakiin (718/2021)
- toteutetaan hallitusohjelmaa ja pannaan täytäntöön EU-lainsäädäntöä (EU:n jätealan direktiivien muutokset, SUP-direktiivin eräitä muovituotteita koskevat tuotekiellot ja merkintävaatimukset, EU:n POP-asetusta täydentävät säännökset)
- HE 40/2021 vp <https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2021/20210040>
- Hankeikkuna <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM003:00/2019>

Jätelain muutos 494/2022 ja laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta, voimaan 1.9.2022/1.1.2023

- Muutokset mm. jätelain siirtoasiakirjaa, jätehuoltorekisteriä, rekistereitä ja tietopalvelua koskeviin jätelain vaatimuksiin sekä harmaan talouden selvitysyksiköstä annettuun lakiin
- HE 46/2022 vp <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2022/20220046.pdf>
- Hankeikkuna <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM030:00/2021>

Uudet ja muutetut valtioneuvoston asetukset

Uudet asetukset,
voimaan 1.12.2021

VNA jätteistä (978/2022)
VNA pakkauksista ja
pakkajätteistä
(1029/2021)

Uusi asetus,
voimaan 23.8.2021

VNA SUP-tuotteista
771/2021

Muutetut asetukset,
voimaan 1.12.2022

VNA kaatopaikoista
(1030/2021)
VNA paristoista ja akuista
(1027/2021)
VNA romuajoneuvoista
(1028/2021)
VNA sähkö- ja
elektroniikkalaiteromusta
(1026/2021)
VNA renkaista (1025/2021)
VNA ympäristönsuojelusta
(979/2021)
VNA SOVAsta (981/2021)
VNA PCB-jätteestä
(980/2021)

Muutettavat asetukset,
tulossa 2022

VNA keräyspaperista
VNA juomapakkausten
palautusjärjestelmästä

HE 141/2022 - SUP-direktiivin täytäntöönpano (1)

- **Muovin ja kertakäyttöisen muovituotteen määritelmät**

- tulevat suoraan direktiivistä ja komission guideline-dokumentista; tulkintaan liittyy edelleen epävarmuuksia; komission suullisen linjauksen mukaan esimerkiksi vesipohjaisella dispersiotekniikalla valmistetut tuotteet kuuluvat direktiivin soveltamisalaan
- valvontaviranomaisten (PIR-ELY, TUKES) tulkinnat yksittäistapauksissa ratkaisevat; jatkuvaa keskustelua toiminnanharjoittajien ja viranomaisten välillä.

- **Pakkausten tuottajavastuu**

- 1 miljoonan euron liikevaihtoraja poistuu
- ”palvelupakkauksen” ja ”viljelijäpakkauksen” tuottajana pidetään pakkauksen valmistajaa tai maahantuoja; keventää pk-yrittäjien taakkaa liikevaihtorajan poistuessa

- **Kalastusvälineille tuottajavastuu 2025 alkaen**

- Sovelletaan merialueilla & sisävesissä
- Koskee kaikkia kalastusvälineitä; keräysvaatimukset kalastusvälinetyypin mukaan

HE 141/2022 - SUP-direktiivin täytäntöönpano (2)

- **Eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden tuottajien vastuu kunnalle aiheutuvista jätteiden ko. jätteiden keräys- ja siivouskustannuksista (JL 48 a-g §)**
 - Muovia sisältävät kertakäyttöiset elintarvikepakkaukset ja tyhjänä myytävät juomamukit, tupakkatuotteet, ilmapallot ja kosteuspyyhkeet
 - Korvaukset perustuvat kuntien ilmoittamiin todellisiin jätehuolto- ja siivouskustannuksiin (tilinpäätös) ja VN asetuksessa olevaan SUP-tuottajien osuuteen ja osuuden jakamiseen SUP-tuoteryhmien välillä: pohjalla 3 vuoden välein tehtävä koostumus selvitys
 - PIR-ELY:n päätös tuottajayhteisön tai tuottajan maksamasta korvauksesta ja jokaisen kunnan osuudesta: tuottajat maksavat korvaukset ensin PIR-ELYlle, joka tilittää ne edelleen kunnille
 - 2023-2025 sovittu kiinteä kustannusperuste 4,79 euroa per asukas, sen jälkeen kuntien ilmoittamat todelliset kustannukset
 - tupakantumpeille erillinen kunnan järjestämä keräysinfra tuottajien kustannuksella (SUP-asetus)

Sidosyksikkörajan muutos + SOTE-siirtymä

- Sidosyksikkörajan muutos
 - ”kunnallisen jätehuollon toimijan ulosmyyntiraja pidetään 10 prosentissa myös 1.1.2030 alkaen”
 - JL 145 §:n muutos: jätelain sidosyksikköraja pidetään pysyvästi 10 prosentissa, poiketen hankintalain yleisestä 5 %:n säännöstä
- SOTE-siirtymä yhdyskuntajätehuollossa
 - SOTE-uudistus (voimaan 1.1.2023) siirtäisi osalla SOTE/PELA-kiinteistöistä yhdyskuntajätehuollon järjestämismvastuun kunnalta jätteen haltijalle, eli hyvinvointialueelle (HVA)
 - HVA:t huonosti varautuneita muutokseen; lisäksi laintulkinnallista epäselvyyttä siitä, mitä kaikkia kiinteistöjä muutos koskisi ja milloin
 - HE-luonnos lausunnoilla: 3 vuoden siirtymäaika, mutta HVA:lla oikeus irtautua kunnan jätehuollosta ilmoittamalla siitä kirjallisesti kunnalle vähintään 6 kk etukäteen
- HE tarkoitus käsitellä syksyllä 2022 mahdollisimman nopeasti

Luonnonsuojelusääntelyn ajankohtaiset

LSL – Hallituksen esityksen valmistelu

- Ohjausryhmä ja 3 projektiryhmää (asetettu 19.12.2019)
 - Luonnonsuojelulain ja -asetuksen uudistaminen (I), Raulako eli rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen ja ennaltaehkäisy (II) ja Ekologisen kompensaaation kehittäminen (III)
- Luonnonsuojelulain uudistamisen pohjana **teemakohtainen lähestymistapa**:
 - Ilmasto, lajit, luontotyytit, luontotieto & kannustimet – lisäksi ekologinen kompensatio oma kokonaisuus
- Lausuntokierros heinäkuu – syyskuu 2021
- Työryhmän ehdotus 29.11.2021
- Valtioneuvoston päätös 12.5.2022 – HE 76/2022
- HE eduskunnan valiokuntien käsittelyssä syyskaudella 2022
 - YmV, MmV, TaV, LaV, HaV & PeV

Ehdotuksen päälinjoja

- Voimassa olevan luonnonsuojelulain yleinen rakenne ja useat pykälät säilyvät pitkälti ennallaan
 - Esim. luonnonsuojelualueet, Natura 2000 -sääntely, monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen, korvaukset sekä valvonta
 - Säännöksiä täsmennetään ja toimivuutta kehitetään
- Luonnonsuojelulakiin ehdotetaan myös merkittäviä muutoksia ja kokonaan uusia lukuja
 - Sääntelymuutoksia ja lisäyksiä mm. lain yleisiin säännöksiin, viranomaisten tehtävien täsmentämiseen, luonnonsuojelusuunnittelun laajentamiseen, luontotyyppi- ja lajisuojelun vahvistamiseen, saamelaisten oikeuksien edistämiseen ja luontotiedon hallintaan
 - Uutta myös vapaaehtoista ekologista kompensatiota koskevat säännökset
- Lain ydin pysyisi samana, mutta pyrkimyksenä ajantasaistaa sääntelyä, lisätä osallistamista ja suunnittelua, vahvistaa monimuotoisuuden turvaamista ja monipuolistaa keinovalikoimaa

Keskeisiä muutoksia nykyiseen lakiin

- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen lain tavoitteisiin ja luonnonsuojelun suunnitteluun
- Saamelaiskulttuurin suojan vahvistaminen kv-sopimusten ja perustuslain mukaisesti
- Lain yleisten säännösten ajantasaistaminen ja viranomaisten roolien selkeyttäminen
- Luonnonsuojelusuunnittelun ja osallistumisen vahvistaminen – sekä keinot että oikeusperusta
- LS-alueiden sääntelyn ajantasaistaminen – esim. vieraslajit, metsästys, malminetsinnän rajoitukset
- Luontotyyppien suojelun monipuolistaminen – mm. uhanalaiset luontotyypit asetukseen
- Lajisuojaan tarkennuksia ja täsmennyksiä – esim. ”direktiivipoikkeukset” LSL:iin
- Rangaistavuuden yksilöinti (toiminta / kieltosäännös) – PL:n tarkkuus- ja täsmällisyysvaatimus
- Luontotiedon hallinnan kehittäminen
- Vapaaehtoisen ekologisen kompensaaation sisällyttäminen lakiin

Komission ehdotus luonnon ennallistamista koskevaksi asetukseksi

- Ehdotuksessa on kyse elinympäristöjen ja lajiston tilan parantamisesta, joka on laajempi käsite ja pitää sisällään useampia toimenpiteitä kuin ennallistamisella on Suomessa perinteisesti käsitetty
 - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:304:FIN>)
- Kaikki komission esittämät lakialoitteen tavoitteet koskevat ekosysteemejä laajasti ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimenpiteitä suojelualueilla sekä niiden ulkopuolella
- Tavoitteet koskevat ensivaiheessa luontotyyppejä ja lajeja, joista on tai pitäisi olla tarjolla dataa, vertailukohta ja seurantamekanismi
- EU:n rahastoja ja ohjelmia voidaan kohdentaa paljon nykyistä enemmän luonnon ennallistamiseen
- Ennallistamis-, parantumis- ja heikentymättömyysvelvoitteet – edellyttää kansallisia sääntelytoimia

Ajankohtaista rakentamisen lainsäädännöstä

HE rakentamislainsiksi annettu eduskunnalle 15.9.2022

- **Ilmastonmuutoksen torjunta rakentamisen kannalta:**
 - Uudet olennaiset tekniset vaatimukset rakennuksen elinkaaresta ja vähähiilisydestä
- **Rakentamisen sujuvoittaminen:**
 - Yksi lupamuoto, rakentamislupa
 - Lupakynnys aiempaa korkeammalla
 - Rakentamislupaa haetaan tietomallimuotoisella suunnitelmalla tai muutoin koneluettavassa muodossa
- **Rakentamisen laadun parantaminen:**
 - Päävastuulliselle toteuttajalle vastuu toteutuksen kokonaisuudesta
- **Pätevyysrekisteri suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyyksille.**
- **Luovutaan lausunnolla olleesta ehdotuksesta järjestää rakennusvalvonnat tavanomaisen tai vaativan tasoisena sekä katsastusmenettelystä**
- **Laki voimaan 1.1.2024**

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä ja maankäyttö- ja rakennuslain digitalisaatiomuutokset

- Rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä annettavassa laissa säädettäisiin tietojärjestelmän perustamisesta, ylläpidosta, siihen tallennettavista tiedoista, viranomaisten tiedonsaantioikeuksista, alueidenkäytön tunnuksista, henkilötietojen rekisterinpitäjistä sekä julkisesta karttapalvelusta.
 - Pysyvät yksilöivät valtakunnalliset alueidenkäytön tunnukset käyttöön kaavoille ja tonttijaolle. Sama toimintaperiaate, kuin pysyvissä rakennustunnuksissa.
- MRL muutoksissa säädettäisiin kaavoituksen ja tonttijaon tietomallimuotoisuudesta sekä koneluettavuudesta. Muutoksia myös kaavan esitystapaan, uudet pykälät kaavan selostuksesta ja muutoksia kaavamääräyksiin. Suojelumääräyksiä ei ole ehdotettu poistettavaksi.
- Lait voimaan 2024, alueidenkäytön muutokset voimaan 1.1.2029. Kaavaan, joka on ollut ehdotuksena julkisesti nähtävillä sekä erilliseen tonttijakoon, joka on ollut vireillä ennen uusia MRL säännöksiä sovelletaan säännösten voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

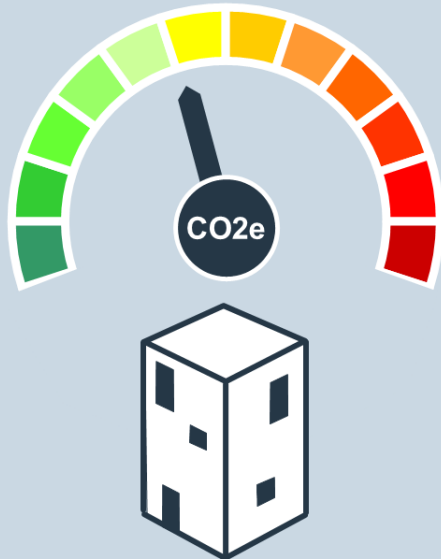
Laki rakentamisen pätevyyden toteamisesta

- **Rakentamislaki:** Suunnittelijan/työnjohtajan on osoitettava pätevyytensä ”ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella” Rakennusvalvonnan on tarkistettava onko suunnittelijalla/työnjohtajalla ”todistuksella osoitettu pätevyys kyseiseen tehtävään”
- Rakentamislain liitännäislaki
 - Sisältää määräykset valtuutetulle toimielimelle asetettavista vaatimuksista, todistuksesta, rekisteristä ja hallinnollisista kysymyksistä.
 - Pätevyyden sisällöllisistä vaatimuksista säädetään rakentamislaisissa
- Lausuntoaika päättyi 31.8.2021. Lausunnoissa uudistusta yleisesti kannatettiin perusteluilla, että rakennusvalvontojen hallinnollinen taakka vähenee ja tulkinnat yhtenäistyvät
 - Ongelmallisena pidettiin siirtymäkauden järjestelyjä ja ulkomaisten tutkintojen vastaavuuden toteamismenettelyn muutosta opetushallitukselta ympäristöministeriön toimivaltaan
- Valmistelu aloitettiin syksyllä 2021 ja hallituksen esitys annetaan eduskunnalle lokakuussa 2022

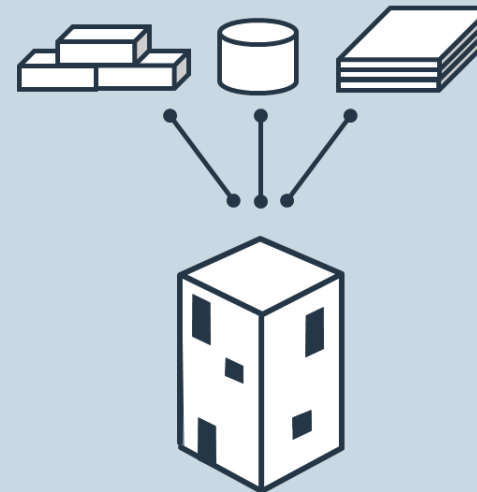
Ilmastaselvitys ja materiaaliseloste

Ilmastaselvitys

- Kertoo rakennuksen hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen
- Kehitetty yhteistyössä pohjoismaiden kanssa
- Arviointitapa perustuu eurooppalaisiin standardeihin

Materiaaliseloste

- Sisältäisi tiedot rakennuksen osista, materiaaleista ja materiaalien alkuperästä
- Tarvittaisiin ilmastaselvityksen sekä käyttö- ja huolto-ohjeen laatimiseen
- Tärkeää myös kiertotalouden ohjauksen kannalta

- Asetukset koskisivat vain niitä rakennuksia, joille tarvitaan energiaselvitys
- Uusi lausuntokierros parhaillaan käynnissä, suunniteltu voimaan 2024 alkaen

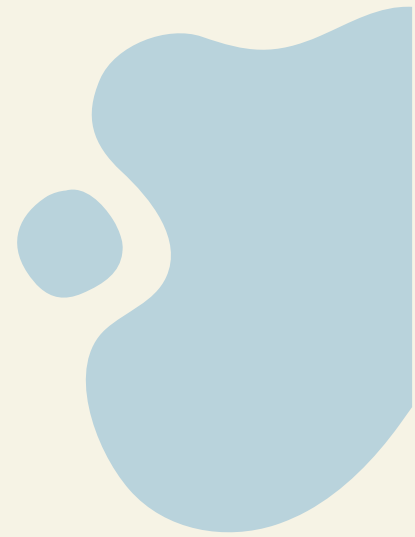

HE laiksi rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain muuttamisesta

- Komission antaman **perustellun lausunnon** perusteella lakiin 733/2020 ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 a §, jolla eräät rakennukset vapautettaisiin rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) mukaisesta lämmitys- ja ilmastointijärjestelmien tarkastusvelvoitteesta.
- Tällaisia rakennuksia olisivat muut kuin asuinrakennukset, jotka ovat laissa säädetyn mukaisesti varustettuja automaatio- ja ohjausjärjestelmillä, sekä asuinrakennukset, joissa on EPBD -direktiivin 14 artiklan 5 kohdan tai 15 artiklan 5 kohdan mukaiset seuranta- ja ohjaustoiminnot.
- Suomessa on valittu EPBD -direktiivin mahdollistama **vaihtoehtoinen neuvontamenettely** rakennusten ilmastointijärjestelmien ja lämmitysjärjestelmien osalta, pakollisten säännöllisten tarkastusten sijasta. Vaihtoehtoinen neuvontamenettely ei vaadi lainsäädäntöä. Suomessa ei ole annettu lainkaan säännöksiä lämmitysjärjestelmien tai ilmastointijärjestelmien tarkastuksista.
- HE tarkoitus antaa viikolla 42.
- Laki voimaan mahdollisimman nopeasti.

KIITOS!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

